

Sygn. akt I C 269/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 marca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący – SSO Przemysław Majkowski

Protokolant: sekr. sąd. Jolanta Grelńska

po rozpoznaniu w dniu 21 marca 2014 r. w Sieradzu

na rozprawie sprawy

z powództwa S. Z.

przeciwko W. M.

o przywrócenie do stanu poprzedniego

oddala powództwo.

Sygn. akt I C 269/13

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 22 listopada 2013 r. wniesionym do Sądu Okręgowego w Sieradzu przeciwko pozwanemu W. M. powódka S. Z. domagała się nakazania pozwanemu aby przywrócił jej i jej matce własnościowy lokal mieszkalny oraz nie wyniszczał ich moralnie i materialnie. W uzasadnieniu pozwu powódka wskazała, że pozwany zarządza jej mieszkaniem, czuje się od niej silniejszy, a ona opłaca czynsz i spłaca zadłużenie, a nadto, że nie przekazała lokalu, żadnej innej osobie.

Pozwany w złożonej odpowiedzi na pozew nie uznał powództwa i podniósł, że pozew jest dla niego niezrozumiały ponieważ nie jest i nigdy nie był najemcą ani właścicielem lokalu jakiego domaga się powódka.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny :

Matka powódki H. Z. wystąpiła do Sądu Rejonowego w Sieradzu z pozwem przeciwko W. M. o wydanie mieszkania. Powództwo H. Z. zostało prawomocnie oddalone.

(dowód: kopia wyroku wraz z uzasadnieniem Sądu Rejonowego w Sieradzu w sprawie I C 1028/12 k. 37 - 40, kopia wyroku wraz z uzasadnieniem Sądu Okręgowego w Sieradzu w sprawie I Ca 212/13 k. 42 – 43v.)

Powódka S. Z. posiadała prawo do spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej, położonego w S. przy Ulicy (...).

(bezsporne)

Powódka posiadała zadłużenie związane z zaległościami na rzecz Spółdzielni z tytułu korzystania z lokalu, w związku z czym na wniosek (...) Spółdzielni Mieszkaniowej w S. została wszczęta egzekucja komornicza, a powódka została zawiadomiona o jej wszczęciu i wezwana do zapłaty długu.

(bezsporne)

W dniu 15 lutego 2011 roku odbyła się publiczna licytacja, do której przystąpił jako jedyny nabywca wpłacający wadium – J. K., uzyskując prawo do lokalu. W tym samym dniu Sąd Rejonowy w Sieradzu wydał postanowienie o udzieleniu przybicia, które uprawomocniło się wobec braku zaskarżenia ze strony dłużniczki, obecnej na licytacji.

(bezsporne).

Po uiszczeniu przez nabywcę licytacyjnego reszty ceny Sąd Rejonowy w Sieradzu postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2011 roku przysądził własność spółdzielczego własnościowego prawa do przedmiotowego lokalu mieszkalnego na rzecz J. K., stwierdzając jednocześnie o obowiązku dłużniczki w zakresie wydania nabywcy lokalu. Zażalenie dłużniczki na powyższe orzeczenie zostało prawomocnie odrzucone.

(dowód: kopia postanowienia k. 61).

Pomimo obowiązku wydania lokalu, S. Z. nie uczyniła dobrowolnie zadość temu zobowiązaniu. W listopadzie 2011 roku J. K. wystąpił z pozwem o eksmisję z przedmiotowego lokalu powódki, a po otrzymaniu orzeczenia w tym przedmiocie został wprowadzony w posiadanie lokalu w ramach postępowania komorniczego.

(bezsporne .)

Powódka i jej matka H. Z. na wniosek nabywcy lokalu J. K. zostały wymeldowane w trybie czynności administracyjnych z lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ulicy (...).

(dowód: kopie decyzji k. 54 – 60).

W listopadzie 2012 roku J. K. sprzedał mieszkanie J. C. i wydał jej posiadanie tego lokalu.

(bezsporne, zeznania powódki nagranie z dnia 21.03.14 min. 00: 28: 28 w zw. z 00: 10: 10, k. 50 v., ustalenia Sądu Okręgowego w Sieradzu w sprawie I C 239/13k. 75 v.)

Pozwany W. M. zajmuje lokal mieszkalny sąsiadujący z mieszkaniem, z którego eksmitowano powódkę, był obecny na licytacji i jest członkiem Rady Nadzorczej (...) w S..

(dowód: zeznania powódki op.cit.)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów. Przedstawione w sprawie dokumenty są w pełni wiarygodne i nie były kwestionowane przez którąkolwiek ze stron.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Powództwo jest niezasadne i nie zasługuje na uwzględnienie. Powódka wnosząc o nakazanie W. M., aby wydał jej lokal mieszkalny położony w S. przy ulicy (...) powoływała się na przysługujące jej wcześniej prawo do tego lokalu. W pierwszej kolejności należało zatem rozstrzygnąć kwestię posiadania przez S. Z. legitymacji czynnej do wystąpienia z niniejszym powództwem oraz legitymacji biernej po stronie pozwanej, albowiem ma to dla sprawy istotne i pierwszorzędne znaczenie, warunkujące jej dalszą analizę.

Legitymacja materialna, a więc posiadanie prawa podmiotowego lub interesu prawnego do wytoczenia powództwa stanowi przesłankę materialną powództwa, a jej brak stoi na przeszkodzie udzieleniu ochrony prawnej. Brak legitymacji materialnej (czynnej lub biernej) skutkuje co do zasady oddaleniem powództwa. W sytuacji, gdy

legitymacja materialna i procesowa zespalają się, oddalenie powództwa następuje w istocie z braku legitymacji materialnej, którego rezultatem jest także brak legitymacji procesowej, będący wtórną przyczyną oddalenia powództwa. W odróżnieniu od zdolności sądowej i zdolności procesowej Kodeks postępowania cywilnego nie zawiera definicji legalnej legitymacji procesowej. W nauce prawa postępowania cywilnego, jak i w praktyce sądowej przyjmuje się jednak na ogół, że legitymacja procesowa jest właściwością podmiotu, w stosunku do którego sąd może rozstrzygnąć o istnieniu albo nieistnieniu indywidualno – konkretnej normy prawnej przytoczonej w powództwie. Podmiotami posiadającymi legitymację procesową są np. podmioty posiadające interes prawny w ustaleniu istnienia albo nieistnienia prawa lub stosunku prawnego, którego nie są podmiotem. Legitymacja procesowa jest więc zawsze powiązana z normami prawa materialnego. Sąd dokonuje oceny istnienia legitymacji procesowej strony w chwili orzekania co do istoty sprawy, a stwierdziwszy brak legitymacji procesowej (zarówno czynnej, jak i biernej), zamyka rozprawę i wydaje wyrok oddalający powództwo.

W ocenie Sądu w realiach przedmiotowej sprawy uznać należało, iż powódka S. Z. nie posiada legitymacji czynnej do wystąpienia z powództwem przeciwko W. M.. Jak wynika z ustalonego w sprawie stanu faktycznego mieszkanie, którego wydania domaga się powódka, zostało sprzedane w toku postępowania egzekucyjnego, zaś cena sprzedaży częściowo przeznaczona została na pokrycie długu powódki wobec Spółdzielni, a reszta przekazana do depozytu sądowego. W konsekwencji powództwo o wydanie nieruchomości nie zasługuje na uwzględnienie. Powódka nie jest już bowiem właścicielką nieruchomości, której wydania się domaga, gdyż w toku postępowania egzekucyjnego nieruchomość została sprzedana innej osobie, której przysądcono własność tej nieruchomości. Żądanie powódki zawarte w pozwie wskazuje na podniesienie roszczenia wynikającego z treści art. 222 § 1 k.c. Niesporne jest, że S. Z. przysługiwało ograniczone prawo rzeczowe w postaci spółdzielczego własnościowego prawa do przedmiotowego lokalu mieszkalnego i nie było ono przedmiotem nawiązania innych stosunków prawnych pomiędzy stronami. Zgodnie z normą art. 251 k.c. do ochrony praw rzeczowych ograniczonych stosuje się odpowiednio przepisy o ochronie własności. Zgodnie z kierunkami judykatury, treścią przewidzianego w art. 222 § 1 k.c. roszczenia windykacyjnego, zwanego także roszczeniem wydobywczym, jest przyznane właścicielowi żądanie wydania oznaczonej rzeczy przez osobę, która włada jego rzeczą. Służy ono przywróceniu właścicielowi władztwa nad rzeczą, więc ochronie jednego z podstawowych atrybutów prawa własności, dlatego określa się je jako roszczenie nieposiadającego właściciela przeciwko posiadającemu niewłaścicielowi. Jednakże, aby w ogóle można było mówić o roszczeniu windykacyjnym, to treścią roszczenia musi być żądanie wydania rzeczy, które wynika z prawa własności. Legitymowanym do wystąpienia z takim roszczeniem windykacyjnym jest właściciel rzeczy, na którym spoczywa, zgodnie z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia przysługującego mu prawa własności. Biernie legitymowana jest natomiast osoba, która faktycznie włada cudzą rzeczą bez podstawy prawnej, zatem zarówno posiadacz jak i osoba władająca nią w cudzym imieniu, czyli dzierżyciel, przy czym to znowu na właścicielu spoczywa obowiązek udowodnienia, że pozwany włada rzeczą, bowiem fizyczne władanie rzeczą przez pozwanego stanowi przesłankę skutecznego pozwania w procesie windykacyjnym (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 5 marca 2013 r., I ACa 1208/12, Lex nr 1311995, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 21 listopada 2012 r., I ACa 539/12, Lex nr 1280576, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2009 r., IV CSK 437/08, Lex nr 492159).

W przedmiotowej sprawie nie budzi jakichkolwiek wątpliwości, że S. Z. dochodząc wydania jej lokalu mieszkalnego nie wykazała aby była do niego uprawniona, a prawo swoje wywodziła z przysługującego jej aktualnie ograniczonego prawa rzeczowego. Przesłanką zaś roszczenia wydobywczego, z jakim wystąpiła jest powstanie stanu obiektywnie sprzecznego z prawem własności – obiektywny fakt wkroczenia w sferę cudzego prawa własności. Bez znaczenia dla powstania roszczenia pozostają elementy subiektywne, takie jak wina, dobra czy zła wiara osoby naruszającej własność, czy też jej zamiar zajęcia nieruchomości wyłącznie dla własnych potrzeb (por. wyrok S.N. z dnia 23 stycznia 2013 r., I CSK 295/12, Lex nr 1293936). Tymczasem prawo do własnościowego spółdzielczego lokalu mieszkalnego w (...) Spółdzielni Mieszkaniowej położonego w S. przy ulicy (...), powódka utraciła w sposób zgodny z prawem, wskutek egzekucji komorniczej na rzecz J. K., dla którego wynikało ono z prawomocnego postanowienia Sądu Rejonowego w Sieradzu z dnia 1 kwietnia 2011 roku o przysądzeniu własności. Zatem obecnie S. Z. nie przysuguje roszczenie o wydanie przedmiotowej nieruchomości na podstawie art. 222 § 1 k.c. (innej podstawy prawnej powódka nie ma), gdyż nie jest już jej właścicielem. Powódka nie posiada zatem legitymacji czynnej do wystąpienia z rozpoznawanym

powództwem. Ponadto, pozwany W. M., co jest niesporne w sprawie i wynika z zeznań samej powódki, nie włada i nigdy nie władał przedmiotową nieruchomością, a zatem nie ma legitymacji biernej w tej sprawie. Przesłanką skutecznego pozwania w procesie windykacyjnym jest bowiem fizyczne władanie rzeczą przez pozwanego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1992 r., II CRN 99/92, LEX nr 9086, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 marca 2004 r., II CK 102/03, LEX nr 303343, uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2004 r., IV CK 21/04, LEX nr 143170, uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2009 r., IV CSK 437/08, LEX nr 492159). Ponieważ posiadanie przez strony legitymacji czynnej i biernej w procesie jest przesłanką zasadniczą, od której istnienia uzależniona jest możliwość uwzględnienia powództwa, a jej brak, zarówno w postaci czynnej jak i biernej, prowadzi do wydania wyroku oddalającego powództwo należało orzec jak w sentencji. Podkreślenia jeszcze wymaga, iż Sąd zobowiązany jest oceniać istnienie legitymacji procesowej z urzędu orzekając co do istoty sprawy. Nieistnienie natomiast legitymacji procesowej prowadzi do oddalenia powództwa z tych też względów rozważanie dalszych zarzutów podniesionych przez powódkę nie miało znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy.

Ubocznie można tylko podnieść, że intencją powódki w wytoczeniu niniejszego powództwa jest jej subiektywne poczucie głębokiej krzywdy w pozbawieniu jej prawa do lokalu mieszkalnego w drodze licytacji komorniczej, co jednak nie ma znaczenia dla oceny prawnej w tej sprawie. Odwoływanie się do naruszenia zasad współżycia społecznego, poprzez snucie teorii spiskowego podstępного pozbawienia ją prawa do lokalu przez pozwanego, także nie znajduje swoich podstaw faktycznych. Natomiast oczywistym jest, że przy zaprezentowanej wyżej ocenie prawnej wskazującej jednoznacznie na brak podstaw do uwzględnienia roszczeń, sama w sobie norma art. 5 k.c. nie może być jedyną samoistną podstawą prawną żądania (por. wyrok S.N. z dnia 19 marca 2002 r., IV CKN 892/00, L.).